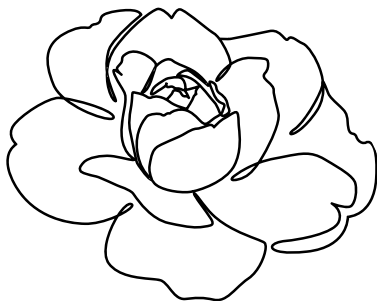

CAMILLE BURETTE

ARHIVARKA KARMELA V LISIEUXU

Dež nebeških rož

Najlepši čudeži svete
Terezije Deteta Jezusa

založba **EMANUEL**

Predgovor

V tem dvojnem jubilejnem letu¹ (rojstvo in beatifikacija) je izšla vrsta knjig o sveti Tereziji Deteta Jezusa. Tega se lahko le veselimo. Vsa ta literatura potrjuje – če je to sploh potrebno – priljubljenost *največje svetnice modernih časov*. Da, Terezijo še vedno ljubijo in k njej molijo. Romarji, ki se vsako leto zgrinjajo v svetišče v Lisieuxu, so očiten dokaz za to. Osupljivo je, iz kako različnih okolij izhajajo.

Pričujoča knjiga je navdihujoča. Avtorica nam prepričljivo sporoča, v kolikšni meri je Terezija izpolnila svojo dvojno obljubo:

»Svoja nebesa želim preživljati tako, da bom delala dobro na zemlji.«

»Po smrti bom trosila na zemljo dež nebeških rož.«

Camille Burette ima kot dolgoletna arhivarka v karmeličanskem samostanu v Lisieuxu ta privilegij, da lahko dostopa do enkratnih in dragocenih virov. Za to knjigo je izbrala poročila o nekaj deset čudežih, ki jih je Terezija storila po beatifikaciji leta 1923 – in celo še pred njo.

¹ Knjiga je izšla v originalu v jubilejnem letu 2023, ob 150-letnici rojstva (1873) in 100-letnici beatifikacije (1923) Terezije Deteta Jezusa. (op. ur.)

Pričujoči izbor je le majcen del vseh zbranih čudežev, ki so brez dvoma tudi samo majcen del čudežev, ki so se dejansko zgodili po Terezijini priporočnji.

Kristjani 21. stoletja smo včasih zadržani do čudežev. Nočemo biti lahkoverni, hočemo razumeti, utemeljiti, preveriti. Ta previdnost ni nič slabega. To dokazujejo strogi kriteriji, po katerih delajo v uradu za ozdravitve v Lurdu, pa tudi resnost presoje pri priznavanju čudeža v postopku kanonizacije. Da, Cerkev je previdna, ljudi noče zavajati.

A Cerkev tudi ve, da mora Gospodu pustiti svobodno delovanje. *Katekizem Katoliške Cerkve* ga razlaga takole: »Karizme so – ne glede na svojo naravo, ki je včasih tudi izjemna, kot je dar čudežev ali jezikov – naravnane na posvečujočo milost in imajo za cilj skupni blagor Cerkve. Karizme so v službi ljubezni, ki gradi Cerkev.« (št. 2003) Terezija v nebesih še danes izžareva svoje karizme; tako prispeva h gradnji Cerkve.

Poročila o čudežih, ki so tu zbrana, sledijo logiki evangelija. Pogosto najdemo isti vzorec: vera neke osebe (ali skupine oseb), preprosto dejanje vere in mir, ki presega vse, kar si lahko zamislimo.

Knjiga nas popelje na pravo potovanje skozi zgodovino. Zgodbe iz prve svetovne vojne so pretresljive. A ostajamo tudi v sedanjosti, nekatere pripovedi se nanašajo tudi na naše, 21. stoletje. Kot škof škofije Bayeux in Lisieux tudi ugotavljam, da nekatera pisma katehumenov neposredno govorijo o skrivnostni Terezijini navzočnosti na njihovi poti spreobrnjenja.

Knjiga nas popelje tudi na potovanje skozi prostor. Z njo, ki je hotela prepotovati ves svet, potujemo po vseh kontinentih.

Pred nami je torej knjiga, ki nas lahko potolaži. Naj nas to jubilejno leto vzpodbudi, da se (ponovno) potopimo v vznemirljivo in zahtevno pustolovščino Terezijine »male poti«. Terezija je naša sestra, spremlja nas na sicer včasih kaotičnem romanju naših krščanskih življenj. Vodi nas po poti zaupanja in predanosti. Naj bo branje tega dela za vse vir upanja in tolažbe.

+ Jacques HABERT,
škof Bayeuxa in Lisieuxa

Uvod

»Svoja nebesa želim preživljati tako, da bom delala dobro na zemlji.«

»Po smrti bom trosila na zemljo dež nebeških rož.«

To so prav gotovo najslavnejše besede svete Terezije Deteta Jezusa. Izrekla jih je na koncu svojega življenja, ko je močno trpela zaradi tuberkuloze in tik preden je »vstopila v življenje«. (LT 244/Pisma, str. 399) Svojim sestram in bližnjim je vedno znova razlagala, da »v nebesih ne [bo] ostala brezdelna«. (LT 254/Pisma, str. 410)

Vedeti moramo, da v njenem času ideja, da bi bil po smrti še vedno dejaven na zemlji, nikakor ni bila razširjena. A Terezija si je to najgloblje želela. Med 4. in 12. marcem 1897 je opravljala devetdnevnic milosti k svetemu Frančišku Ksaveriju, zavetniku misijonov; sestri Mariji Presvetega Srca (svoji rodni, najstarejši sestri Marie) je tedaj zaupala: »Prosila sem za milost, da bi delala dobro po smrti, in zdaj sem prepričana, da bom uslišana, kajti s to devetdnevnic prejememo vse, kar želimo.« Čez nekaj dni, 19. marca, na praznik svetega Jožefa, pa je v eremitaži svetega Jožefa še tega svetnika prosila za isto milost, za katero je prosila svetega Frančiška Ksaverija.

Devetega junija je sestra Marija Presvetega Srca rekla Tereziji, da bodo sestre po njeni smrti zelo žalostne.

Terezija pa ji je odvrnila: »Oh, ne! Boste videli, to bo kakor rožni dež².« (CJ 9.6.3/ZP, str. 30) Marija je v svojem pričevanju v škofijskem postopku za beatifikacijo pojasnila, kako je Terezija dobila idejo, da bo na zemljo pošiljala »dež nebeških rož«. Takole je povedala: »V refektoriju sem brala o posebnem dogodku v življenju svetega Alojzija Gonzage, ko so na posteljo nekega bolnika, ki je prosil za ozdravitev, začele padati vrtnice, namreč kot simbol milosti, ki mu bo dana. Terezija mi je nato med rekreacijo dejala: ›Tudi jaz bom po smrti trosila vrtnice.«³ Izraz »dež nebeških rož« se je zato obdržal za označitev Terezijinih čudežev.

Sedemnajstega julija 1897, ko je bila že nekaj dni v bolniški sobi, je razložila materi Agnes Jezusovi (to je bila njena rodna sestra Pauline, druga od skupno petih sester Martin), kaj bo delala v nebesih: »Čutim, da bom vstopila v počitek ... Predvsem pa čutim, da se bo moje poslanstvo kmalu začelo: da učim ljubiti dobrega Boga, kakor ga jaz ljubim, da pokažem dušam svojo malo pot. Če bo ljubi Bog uslišal moje želje, bodo moja nebesa trajala na zemlji do konca sveta. Da, svoja nebesa želim preživljati tako, da bom delala dobro na zemlji. To ni nemogoče, saj v samem blaženem gledanju angeli bedijo nad nami. Ne morem si privoščiti praznovanja, ne morem počivati, dokler bodo še duše, ki jih je treba rešiti ... Ko pa bo angel rekel ›Minilo je!‹, bom počivala, lahko se bom veselila, ker bo število izvoljenih popolno in

2 V francoščini »pluie de rose« pomeni dobesedno dež vrtnic. V slovenskih prevodih se je uveljavil izraz »dež nebeških rož« oz. »rožni dež«. (op. ur.)

3 Pričevanje sestre Marije Presvetege Srca med škofijskim postopkom za beatifikacijo je bilo prvi del preiskave v procesu beatifikacije. Sledil mu je še apostolski postopek.

ker bodo vsi postali deležni veselja in počitka. Moje srce zadrhti ob tej misli ...» (CJ 17.7/ZP, str. 62)

Terezija si je želela predvsem »voditi h krstu majhne otroke, pomagati duhovnikom, misijonarjem, vsej Cerкви ...» (CJ 13.7.17/ZP, str. 56) In ni prav dolgo čakala, da se je pokazala na zemlji. Toda kako se je pokazala? Kateri so pravzaprav ti »čudeži«, o katerih je govora? V skladu s slovarsko definicijo je čudež »izjemen dogodek, v katerem ljudje prepoznajo dobrohotno božje posredovanje, ki mu pripisujejo duhovni pomen.«⁴ V zgodbah, ki bodo tu predstavljene, ni ničesar magičnega. Nadnaravna dejstva, ki so jih bili deležni različni ljudje, so bila najpogostejše posledica goreče in zaupne molitve. Čudež se običajno zgodi s čisto določenim namenom, na primer, da bi spodbudil njegove prejemnike, da se obrnejo k Bogu, da več molijo, da izkažejo ponižnost ali ljubezen. Skratka, prek teh čudežev jih je Terezija želela usmeriti na svojo »malo pot« zaupanja in ljubezni, da bi se približali Gospodu in da bi jih privedla na pot vere.

V Svetem pismu imajo čudeži, ki jih je naredil Jezus, zelo pogosto za pogoj vero in sodelovanje izbrane osebe ali njenih bližnjih. Sicer pa, »ko Jezus ozdravlja, v resnici prek njega deluje Oče«.⁵ Ko molimo k Tereziji, ni ona tista, ki neposredno izvrši čudež, temveč posreduje za nas pri Gospodu, ki edini zmore delati čudeže.

4 *Le Nouveau Petit Robert*, 1996.

5 Alain de Boudemange, « Les miracles de Jésus dans l'Évangile », *Il est vivant !*, št. 344, 3. marec 2020, <https://emmanuel.info/miracles-de-jesus-evangile-iev-344/>, zadnji dostop 1. 4. 2026.

Toda preden je Terezija sploh lahko posredovala za številne ljudi, se jim je morala predstaviti. Zaslovela je prav zaradi izida avtobiografije *Histoire d'une âme* (Povest duše), takrat se je začel sloviti »orkan slave«, kakor je neverjetno množino čudežev in milosti, ki so jih ljudje na začetku 20. stoletja doživljali po Terezijini priprošnji, označil papež Pij XI. *Povest duše* je leta 1898, se pravi leto dni po njeni smrti, izšla v tisoč izvodih. Sprva so knjigo v vlogi nekakšne »okrožnice« ali nekrologa poslali v 121 karmeličanskih samostanov v Franciji in 18 izven nje ter jih razdelili med lokalno duhovščino. Knjiga, o kateri je ena od karmeličank v Lisieuxu menila, da je primerna kvečjemu za podlaganje pohištva, je kmalu doživela velik uspeh. Številni bralci so bili ganjeni ob besedah mlade karmeličanke, ki je postajala vse bolj znana tudi zato, ker se je glas o njej hitro širil od ust do ust. Zelo kmalu so dotisnili še tisoč izvodov in maja 1899 je izšla druga izdaja. Nato so se izdaje vrstile druga za drugo, po ena na leto ali vsaj na dve leti. Danes ocenjujejo, da skupna naklada po vsem svetu izdanih izvodov *Povesti duše* presega petsto milijonov.

Številni ljudje, ki so po branju te knjige prosili Terezijo za pomoč, so bili uslišani. Nekateri so o knjigi govorili, jo posojali naprej, v svojem okolju delili njene podobice in relikvije. Terezijino oblubo, da bo »delala dobro na zemlji«, so zapisali na križ na pokopališču, in tam so se kmalu pričeli zbirati romarji, tako da se je v skladu s Terezijino napovedjo zelo hitro napolnil tudi samostanski poštni nabiralnik. Dejansko je predvidela: »Po moji smrti boste šle k škatli za pisma in našle v njej tolažbe.« (DE, *Autres paroles à mère*

Agnès, junij/ZP, str. 181) Mati Agnes Jezusova je med škofijskim postopkom pojasnila, da so po Tereziji uslišane prošnje »postale nepreštevne« in da »številna pisma, ki jih vsakodnevno prejema z vseh koncev sveta, vsebujejo poročila o zelo različnih milostih, od manj pomembnih do izjemnih.« Po nasvetu monsinjorja de Teila, vicepostulatorja beatifikacijskega postopka, je mati Agnes vsa ta pisma shranila in jih kasneje objavila.

Že v izdajo *Povesti duše* iz leta 1907 je bilo vključenih šestinšestdeset teh milosti, opisane so v razdelku pod naslovom »*Pluie de roses*« (Dež nebeških rož), v spomin na izraz, ki ga je uporabila Terezija. Marca leta 1910 je pod naslovom *Pluie de roses* izšlo 82 strani obsegajoče delo za ceno 50 centimov. Na koncu te knjižice je natisnjena tudi molitev za Terezijino beatifikacijo.

V letih 1913–1926 je izšlo sedem zvezkov s tem naslovom. Po četrtem zvezku je bilo med tako imenovanim »apostolskim« postopkom (1915–1917) izhajanje začasno prekinjeno. Peti zvezek, ki je izšel leta 1920, je prepoln poročil o Terezijinih posredovanjih na bojiščih med prvo svetovno vojno.

Sodelovanje karmeličank z risarjem Charlesom Jouvenotom je omogočilo oblikovanje ilustriranih knjig, ki so še zgovornejše. Poleg tega so opise približno štiridesetih čudežev in posredovanj tudi uglasbili, da je glasba spremljala projekcije na osnovi risb. V glavni pisarni svetišča v Lisieuxu je bilo mogoče najeti steklene ali celuloidne plošče – vsega skupaj 102 tablici – z uprizoritvami čudežev za javno predvajanje ter kupiti notno edicijo glasbenih del. Nenazadnje pa so majhne knjižice za minimalno ceno

prav vsakomur omogočale, da je vsaj v omejenem obsegu spoznal zgodbe o čudežih.

Tako so poskrbeli za različna sredstva in načine, s katerimi so širili védenje o moči Terezijine priprošnje in tako pospešili postopek beatifikacije. Dejansko so namreč za priznanje svetništva Božjega služabnika ali služabnice potrebni čudeži: so predmet »kanonskega postopka za potrditev resničnosti čudežev«, med katerim specializirani zdravniki, branilec vere, ki vlaga ugovore, in zagovorniki preučujejo več primerov. V takratnem času sta bila za beatifikacijo potrebna dva čudeža, še dva dodatna pa za kanonizacijo.

Po letu 1926, ko so prenehali izdajati zvezke *Pluie de roses*, so poročila o čudežih objavljali v *Annales de Thérèse de Lisieux* (Anali Terezije iz Lisieuxa), ki so jih kasneje uvrstili v revijo *Thérèse de Lisieux*, v posebej temu namenjeno rubriko, ki obstaja še danes. Pričujoča knjiga se vpiše v nadaljevanje te izdajateljske tradicije.

Karmeličanski samostan v Lisieuxu v svojem arhivu hrani več kot 13.500 poročil o čudežih, ki so se zgodili od leta 1899 do današnjih dni. Pri Terezijinih čudežih ne gre samo za veličastne ozdravitve neozdravljivih bolezni, zato so včasih za njihov opis uporabljeni manj močni izrazi. Tako se govori tudi o izkazanih uslugah, milostih ali tudi posredovanjih. Naklonjene milosti so zelo različne. Večinoma gre sicer za ozdravitve, a najdemo tudi spreobrnjenja, duhovne milosti, varstvo pred nevarnostjo, pomoč pri doseganju šolskega ali poklicnega uspeha, različne oblike pomoči v družinskem, prijateljskem, družbenem in duševno-čustvenem

življenju ter materialno in gospodarsko pomoč. Včasih te darove spremljajo še izredni pojavi, kot so dišeče vonjave, Terezijina prikazovanja ali zaznavanje njenega glasu.

Pričujoča knjiga prinaša široko paleto pretresljivih, osupljivih ali celo zabavnih čudežev, saj nam Terezija zna pripraviti tudi presenečenja. Nekateri čudeži so dobro poznani, na primer čudež v Gallipoliju, nekateri so bili objavljeni že v omenjenih zvezkih ali v Analih, kar precej pa jih je tu objavljenih prvič. Zastopane so vse dobe, od začetka 20. stoletja do današnjih dni, saj je Terezija še vedno dejavna v nebesih in se še ne namerava prav kmalu ustaviti!

Prva svetovna vojna

Leta 1914, ko je izbruhnila prva svetovna vojna, je bila Terezija v Franciji in v tujini že dobro poznana: po eni strani zaradi knjige *Povesti duše* in prvih prevodov tega dela, po drugi pa se je glas o njej hitro širil tudi od ust do ust. Prešteti je bilo mogoče že številne čudeže in po njeni priprošnji prejete milosti, zato so se romarji zgrinjali v Lisieux, zlasti v karmel, na pokopališče, in v Buissonnets (hišo Terezijine družine). A resničen razmah je Terezijin sloves doživel prav zaradi številnih uslišanih prošenj francoskih vojakov na bojiščih prve svetovne vojne.

Velik del postopka za Terezijino beatifikacijo je potekal med vojno. Po uradnem začetku škofijskega postopka leta 1910 je papež Pij X. 10. junija 1914 postopek uradno odprl. Apostolski postopek se je nato uradno začel 17. marca 1915, po njegovem sklepu v stolnici v Bayeuxu pa so ga 30. oktobra 1917 prenesli v Rim.

Leta 1915, ko je bila Terezija še »Božja služabnica«, je Vatikan dovolil kovanje svetinjc z njeno podobo. Veliko vojakov si je pred odhodom na fronto v denarnico vtaknilo še Terezijino svetinjico ali relikvijo. Družba je bila že v tistem času dokaj razkristjanjena in vsi vojaki niso bili verni. Nekateri so te nabožne predmete sprejeli z nejevoljo, zgolj zato, da so ustregli materini ali ženini želji. Drugi so

trdno zaupali v malo karmeličanko, ker so že brali knjigo o njenem življenju, največkrat v skrajšani izdaji. Na fronti se je Terezijin sloves hitro večal in vojaški duhovniki, medicinske redovne sestre ali pa najbolj vneti vojaki so na veliko delili sličice z znamenito risbo »Terezije z vrtnicami«.

Terezija z vrtnicami, risba z ogljem sestre Genovefe Presvetega obličja, 1912

V pismih vojakov najdemo zapisane številne ljubeče vzdevke za Terezijo: »naša sestra strelnih jarkov«, »naša vojna botra«, »ljubljenka bojnikov«, »svetnica kosmatincev«, »ščit vojakov« ali tudi »bojni angel«. Nekateri so jo

imeli tudi kar za »malo svetnico«. Ne smemo pozabiti, da je Terezija sama izhajala iz vojaške družine. Stari oče po očetovi strani Pierre-François Martin je bil kapetan pehote in vitez reda Svetega Ludvika; udeležil se je namreč pohoda v Španijo v letih 1823–1824. Stari oče po materini strani Isidore Guérin pa je bil orožnik in je deset let služil v napoleonskih vojskah. Vojaško področje je bilo Tereziji torej precej domače in v svojih spisih je vojaško besedišče tudi brez zadržkov prenesla na duhovno življenje, na primer v pesmi »Mes Armes« (Moje orožje). (PN 48)

Med vojno so vojaki v času dopusta romali na Terezijin grob, da bi jo prosili za zaščito ali se ji zahvalili za podeljene milosti. Te pa so bile precej različne in so bile podeljene tako Francozom kakor Nemcem. Terezija jim je prinašala varstvo, ozdravljenje, spodbudo, tolažbo ali celo spreobrnjenje. Nekaterim vojakom je bila naklonjena posebna milost prikazovanja. Iz zaledja pa so na Terezijin grob romale tudi ženske, da bi ji predale molitvene prošnje in fotografije svojih mož ali sinov.

Poleg pisem so v karmelu prejemale tudi mnoge votivne plošče in predmete, darovane v zahvalo za prejete milosti. Razkrivajo nam raznolikost rokodelskih obrti v strelskih jarkih. Tulci granat z vrezanimi vrtnicami, okvirji za slike, izdelani iz nabojev, prstani, narejeni iz aluminija nemških raket in z vgravirano Terezijino podobo in izklesani hrastovi listi: toliko umetnin je bilo izdelanih v zasilnih zakloniščih v neposredni bližini krvavih spopadov. Vojaki so pošiljali tudi svoje medalje, vojne križce ali častna odlikovanja, pa tudi prapore različnih dežel.

Leta 1916 je častnik Pierre Mestre, poveljnik 9. bataljona 92. pehotnega polka, ki je bil zelo naklonjen karmelu, dobil idejo, da bi papežu Benediktu XV. poslal pobude vojakov s prošnjami za Terezijino beatifikacijo. Oče Emmanuel Bailly, generalni predstojnik asumpcionistov, se je ponudil, da bi te prošnje odnesel v Rim. V sporočilih zapisane različne milosti, prejete v strelskih jarkih, razkrivajo, kako velik ugled je imela Terezija pri francoskih vojakihi. Obdobje prve svetovne vojne je torej resnično zaznamovalo začetek Terezijinega »orkana slave«, ki se je kasneje razširil po vsem svetu.

»Baterija sestre Terezije Deteta Jezusa«

Vojak Paul Dugast, tedaj star 26 let, je bil glavni topničar v 51. topniškem polku. Po splošni mobilizaciji 1. avgusta 1914 se je 3. avgusta pridružil svojemu polku in 10. avgusta začel vojni pohod. Njegova družina ga je priporočila v varstvo Matere Božje in sestre Terezije; s sabo na fronto je nesel tudi majhno relikvijo.

V začetku septembra, med bitko na Marni, se je njegov polk znašel v položaju, da se je moral z zgolj osmimi topovi in pomanjkanjem streliva zoperstaviti sovražni četi s petindvajsetimi topovi. Ob koncu spopada je Paul v naglici padel in na noge se mu je zvrnil top, težek skoraj dve toni. Tovariši so mu prihiteli na pomoč. Na njihovo veliko začudenje je Paul spet vstal, brez najmanjše praske. Vsi so v en glas vzkliknili: »Čudež! Čudež!« Paul Dugast jim je odvrnil: »Hvala sestrici Tereziji Deteta Jezusa, da me je obvarovala!«

Ob tem je iz žepa potegnil bel svinčnik in z velikimi črkami zapisal na top: »Baterija sestre Terezije Deteta Jezusa.« Kasneje je svoji babici v pismu povedal, da bo napis, če ga bo spral dež, nemudoma spet obnovil.

Decembra 1916 so karmeličanke pisale družini Paula Dugasta, da jim sporočajo željo po nakupu majhnega topa, ki bi ga kot votivni predmet postavile v Terezijino celico in nanj zapisale ime Paula Dugasta. Družina je za nakup prispevala dva franka.

Sredi pohoda se rana na nogi nenadoma zaceli

Na začetku bitke pri Aisnu, 16. septembra 1914, se je Fernand Ducom, inženir in korporal 2. inženirske čete kompanije 19/2, pripravljal na dolg pohod. Bil je skrajno izmučen od bojov in na desnem stopalu je imel veliko odprto rano, da ni mogel več obuti čevlja. V roke je vzel Terezijino podobo in jo »z največjim zaupanjem« namestil na rano, nato se je spet obul in se odpravil na pot.

Hip zatem je začutil, kako je noga vsa mokra in ga ne boli več. Kasneje je pripovedoval: »V petih ali šestih minutah, kar med hojo, se mi je rana povsem zacelila! Takoj ko je bilo mogoče, sem preveril stanje. Noga je bila popolnoma zdrava in ni bilo videti nobenih znakov poškodbe. Prav gotovo utrujenost zaradi napornega dne ni spodbudila te nenadne ozdravitve; nasprotno, težave bi morale stanje še poslabšati. A dotaknila se me je roka moje male svetnice!«

Kazalo

Predgovor	7
Uporabljene kratice	11
Uvod	15
Prva svetovna vojna	23
Ozdravljenja	49
Čudeža, priznana za beatifikacijo	51
Čudeža, priznana za kanonizacijo	58
Spreobrnjenja	75
Spreobrnjenja po branju <i>Povesti duše</i>	78
Spreobrnjenja po ozdravljenju	92
Misijoni	101
Otroci	125
Materialna pomoč	155
Različne milosti	175
V karmelu in za najbližje	197
Sestra svetega Vincencija Pavelskega	199
Sestra Marija Presvete Trojice	199
Sestra Ivana Marija Deteta Jezusa	204

Prijetne vonjave	206
Sestra svetega Janeza Krstnika	210
Sestra Marija Magdalena	
Svetega Rešnjega Telesa	210
Sestra Genovefa Presvetega obličja	211
Sestra Frančiška Terezija (Léonie Martin)	215
Céline Guérin	215
Oče Pichon	216
Sklep	218
Zahvale	221
Povabilo	222